

національної стратегії відновлення політичного й правового життя українського суспільства.

Стаття надійшла до редколегії 01.02.2010 р.

О.В. Кресін

ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Кінець 2009 р. ознаменувався непересічною подією для української юридичної науки – виходом у світ фундаментального збірника "Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку"¹. Це найбільша за обсягом і найширша за охопленою тематикою книга з порівняльного правознавства з тих, що видавалися в Україні. Збірник опубліковано спільно Інститутом держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Українською асоціацією порівняльного правознавства за підтримки Координатора проєктів Організації з Безпеки і Співробітництва в Європі в Україні та Американської асоціації юристів / Ініціативи з верховенства права.

У збірнику розміщено матеріали міжнародного наукового симпозіуму "Дні порівняльного правознавства", який відбувся у Києві з 8 по 11 квітня 2009 р. Це – понад 200 статей авторів з України, Росії, Білорусі, Чехії, Молдови, Австрії, Великої Британії, Азербайджану, Казахстану, а також матеріали дискусії на "Днях порівняльного правознавства".

Статті присвячено методології порівняльного правознавства, типології й класифікації правових систем сучасності, їх трансформації та взаємодії, проблемам викладання порівняльно-правових дисциплін у вищих навчальних закладах, наднаціональним тенденціям у розвитку права, порівняльним аспектам вивчення міжнародного та європейського права.

24 грудня 2009 р. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Українська асоціація порівняльного правознавства, міжнародний науковий журнал "Порівняльно-правові дослідження" організували презентацію збірника статей "Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку" у формі круглого столу щодо перспектив розвитку юридичної компаративістики в Україні.

¹ Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку. Збірник статей / За ред. Ю.С. Шемшученка, Л.В. Губерського, І.С. Грищенко; упор. О.В. Кресін. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Українська асоціація порівняльного правознавства, Видавництво "Логос", 2009. – 712 с.

У презентації взяли участь науковці Національної академії наук України та викладачі київських вузів, керівники асоціацій юристів та юридичних компаній, представники міжнародних організацій, що здійснюють проекти у юридичній сфері, журналісти юридичних ЗМІ.

Відкриваючи презентацію / круглий стіл, академік НАН України, академік РАН, директор Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, президент Української асоціації порівняльного правознавства Юрій Шемшученко відзначив, що порівняльно-правові дослідження є одним з провідних напрямів наукової діяльності Інституту з часу його заснування. Завдяки діяльності засновника Інституту академіка Володимира Корецького в Інституті вперше в Україні сформувалися наукові школи дослідження права практично всіх регіонів світу. Нині науковці Інституту гідно продовжують і примножують ці традиції, прагнучи створити основу для подальшого становлення правової системи України, її гармонійної інтеграції з європейським та міжнародним правом, ефективної відповіді на глобальні виклики сучасності.

Проректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка з науково-педагогічної роботи Володимир Бугров зазначив, що проведення міжнародного наукового симпозіуму "Дні порівняльного правознавства" та вихід у світ збірника статей "Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку" мають непересічне значення, зокрема й тому, що сприяють розвитку методології гуманітарного пізнання загалом і порівняльно-правової методології зокрема; остання ж має не лише гносеологічне, але й аксіологічне значення, сприяє мирному співіснуванню та діалогу народів і цивілізацій.

Як вказав у своєму виступі декан юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка професор Іван Гриценко, попри те, що довгий час тривали дискусії щодо того, чи є порівняльне правознавство окремою наукою, чи ні, його пізнавальне та ціннісне значення ніколи не викликало сумнівів. Він нагадав, що саме в стінах Київського університету Святого Володимира майбутнім ректором цього ж університету Миколою Іванишевим у 1840 р. було захищено першу в Російській імперії порівняльно-правову дисертацію, від якої розпочинається відлік формування українського порівняльного правознавства.

Вчений секретар Української асоціації порівняльного правознавства, відповідальний редактор міжнародного журналу "Порівняльно-правові дослідження" Олексій Кресін наголосив на тому, що у 2010 р. виповнюється двісті років з часу, коли у порівняльному напрямі юридичних досліджень Ансельмом фон Фейербахом вперше було визнано основу для формування окремої наукової дисципліни – порівняльного правознавства, воно одержало свої визначення та сучасну назву. Надійний фундамент для відродження давньої й оригінальної вітчизняної традиції юридичної компаративістики створюють спільні проекти Інституту держави і права, Університету імені Тараса Шевченка, Української асоціації порівняльного

правознавства та їх партнерів – проведення серії міжнародних симпозіумів, конференцій, семінарів, публікація журналу "Порівняльно-правові дослідження" та серій наукових видань "Енциклопедія порівняльного правознавства" й "Академія порівняльного правознавства". Нині нагальними завданнями є визнання ВАК України порівняльного правознавства окремою спеціальністю для здобуття наукових ступенів та відродження діяльності центрів порівняльного правознавства при Міністерстві юстиції України та в Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.

Як відзначив професор Київського національного університету внутрішніх справ Олександр Деонисович Тихомиров, важливість виходу такої колективної праці, як "Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку" важко переоцінити. Вона свідчить, що сучасне українське порівняльне правознавство насамперед переймається не проблемами власного розвитку, а сприяє активізації галузевих та прикладних порівняльно-правових досліджень, запровадженню результатів наукового осмислення правового простору світу в юридичну практику і навчальний процес з метою формування у студентів сучасного правового світогляду. Слід підтримати послідовність та наполегливість діяльності Інституту держави і права та Української асоціації порівняльного правознавства щодо наукового, організаційного, методичного забезпечення розвитку порівняльного правознавства в Україні, аналогів якій немає в пострадянських країнах.

Академік Академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач відділом кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України Олександр Костенко у своєму виступі зазначив, що завдяки розвитку порівняльного правознавства українська юридична наука отримує "нову кров", живлячись із скарбниці світового досвіду, воно допомагає подолати недоліки українського права, пов'язані із засиллям позитивізму у правовій культурі України та перейти до "натуралістської" юриспруденції, на основі якої має відбуватися реформування юридичної освіти для підготовки юристів "європейського типу".

Також під час презентації / круглого столу виступили в.о. директора Представництва Американської асоціації юристів в Україні Петро Павличенко, директор Інституту післядипломної освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка Валерій Пересекін, завідувачі кафедрами Київського національного університету імені Тараса Шевченка професори Ігор Безклубий та Роман Майданик, керівник українського відділення міжнародної юридичної компанії CMS Reich-Rohrwig Hainz Марина Орлик, перший віце-президент Асоціації адвокатів України Дмитро Кухнюк та ін.

Учасники презентації / круглого столу визначили коло першочергових заходів, спрямованих на підтримку розвитку порівняльного правознавства в Україні.

Стаття надійшла до редакції 29.01.2010 р.